

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.05.1968, sp. zn. 7 Cz 39/68, ECLI:CZ:NS:1968:7.CZ.39.1968.1

Číslo: 14/1969

Právní věta: Nárok na starobní důchod při pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu náleží i družstevníku, který je pracovně činný v provozu přidružené výroby.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.05.1968

Spisová značka: 7 Cz 39/68

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Sociální zabezpečení

Předpisy: 13/1964 Sb. § 8

§ 11 103/1964 Sb. § 118 28/1965 Sb. § 2 60/1966 Sb. § 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozhodnutím z 28. 3. 1967 předepsal Státní úřad sociálního zabezpečení navrhovali (JZD J.) k úhradě přeplatek starobního důchodu člena družstva J. H. ve výši 12.786 Kčs z toho důvodu, že navrhovatel neohlásil odpůrci, že J. H. jako člen družstva a zároveň poživatel starobního důchodu pracoval podle smlouvy družstva s jinou organizací mimo družstvo; tím zavinil přeplatek na důchodu J. H. od července do prosince 1965 a od února 1966 do 15. 11. 1966.

V opravném prostředku zdůrazňoval navrhovatel, že důchodce J. H. – aniž by z družstva vystoupil – pracoval pro družstvo i nadále a jako starý člen družstva projevil ochotu k výpomoci v přidružené výrobě při opravě beden; nešlo o zvláště sjednaný pracovní poměr a proto nebylo třeba činit žádná hlášení podle § 118 zák. č. 103/1964 Sb. Předpis náhrady je prý v rozporu i s ustanoveními vyhl. č. 28/1965 Sb. o poskytování důchodu pracujícím důchodcům, když šlo o pracovní činnost družstevníka, jehož důchod nepřesahoval 1.000 Kčs měsíčně.

Krajský soud v Brně nevyhověl opravnému prostředku; k odůvodnění svého rozhodnutí uvedl zejména, že usnesením krajského soudu v Brně z 26. 5. 1967 bylo rozhodnutí odpůrce z 21. 2. 1967 předepisující J. H. k náhradě částku 12.786 Kčs potvrzeno s tím, že důchod do výše 1.000 Kčs lze podle § 2 vyhl. č. 28/1965 Sb., případně podle § 4 vyhl. č. 60/1966 Sb., nadále vyplácet družstevníku, je-li tento družstevník pracovně činný v družstvu po vzniku nároku na důchod. Podle zmíněného usnesení krajského soudu nešlo u J. H. o takovou činnost, protože J. H. – byť jako člen družstva – pracoval na základě smlouvy mezi družstvem a pivovarem v podniku mimo družstvo. Navrhovatel

měl povinnost k oznámení skutečnosti, že J. H. pracuje mimo družstvo, a neoznámením této skutečnosti vznikl vymáhaný přeplatek (§ 118 odst. 2 zák. č. 103/1964 Sb.).

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že byl rozhodnutím krajského soudu porušen zákon a zrušil je.

Z odůvodnění:

Podle § 2 vyhl. č. 28/1965 Sb. o výjimečném poskytování důchodu některým pracujícím důchodcům 1) se poskytuje starobní důchod družstevníku, který pracuje v jednotném zemědělském družstvu po vzniku nároku na starobní důchod, až do výše 1.000 Kčs měsíčně v případě, že starobní důchod vznikl z důchodového zabezpečení pracovníkům

Krajský soud dospěl k závěru, že toto ustanovení není použitelné, ježto J. H. pracoval na základě smlouvy mezi družstvem a pivovarem v podniku mimo družstvo. Krajský soud poukázal v dané souvislosti na usnesení téhož soudu z 26. 5. 1967, v němž se uvádí: „I když tedy bylo možno připustit, že uvedené práce navrhovatel konal pro družstvo, jež za provedené práce těmto podnikům fakturovalo smluvené částky ve prospěch J. H. a přitom určitou část této částky inkasovalo pro sebe, není to práce v družstvu, jak předpokládá zákon, neboť jedině práce v družstvu a nikoli v podniku jiném opravňuje takto pracujícího důchodce k uplatnění výhod uvedených v citovaných zákonných ustanoveních. Jiný výklad by se nepochybně přičil smyslu a účelu citovaných zákonných ustanovení, jež měla především na mysli zvýhodněním nadále pracujících důchodců zajistit řádně zemědělskou výrobu v družstvu samém pro obecně známý nedostatek potřebných pracovních sil.“

Se zřetelem na ustanovení § 8 odst. 1 zejména pak § 11 odst. 1 v rozhodné době platné vyhl. č. 13/1964 Sb. /2/, byla i práce při provozu přidružené výroby jednotlivých zemědělských družstev prací v jednotném zemědělském družstvu. Z tohoto hlediska nelze tedy v zákonné úpravě přidružené výroby najít oporu pro rozlišování v tom směru, jak to činí napadené rozhodnutí; než ani ve speciální úpravě obsažené ve vyhl. č. 28/1965 Sb. (srov. § 58 zák. č. 101/1964 Sb.) není podkladu pro omezující výklad, jak k němu krajský soud dospívá, jestliže v § 2 cit. vyhl. se všeobecně mluví o práci, popř. pracovní činnosti v jednotném zemědělském družstvu, aniž se v této souvislosti vylučuje určitý druh této práce. Omezující tendence, o nichž se zmiňuje citované usnesení krajského soudu, nebyly ve vyhláše upravující nároky pracujících důchodců vyjádřeny, a proto k nim není možno přihlížet ani při výkladu podmínek, za kterých přísluší nárok na starobní důchod při pracovní činnosti. Podle zjištěného stavu věci měl J. H. nárok na starobní důchod i po dobu práce v jednotném zemědělském družstvu, takže nesplnění ohlašovací povinnosti nevedlo k poskytnutí dávky neprávem a není splněn předpoklad pro vyslovení povinnosti nahradit vyplacené dávky.

Pokud krajský soud v Brně potvrdil rozhodnutí odpůrce, porušil zákon v ustanovení § 118 odst. 2 zák. č. 103/1964 Sb. v souvislosti s ustanovením § 2 vyhl. č. 28/1965 Sb.

1) srov. § 4 vyhl. č. 60/1966 Sb.

2) srov. § 16 vyhl. č. 47/1968 Sb.